

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ КОЛЕКТИВНИХ ЗАСОБІВ РОЗМІЩЕННЯ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ В УМОВАХ КРИЗИ

©2021 ВІННИКОВА В. В., ВІННИКОВА В. А.

УДК 005.936-043.86(477.54)-044.372

JEL: L29; L83; L89; M21; Z31

Віннікова В. В., Віннікова В. А. Тенденції розвитку колективних засобів розміщення Харківської області в умовах кризи

Проведений аналіз наукових праць засвідчив, що питання регіональних особливостей розвитку колективних засобів розміщення (КЗР) в кризових умовах, спричинених пандемією COVID-19, не знайшло належного висвітлення, що зумовило мету та завдання цього дослідження. У статті досліджено питання розвитку колективних засобів розміщення Харківської області, а саме: здійснено порівняння основних показників їх діяльності в періоди до та після впровадження карантинних обмежень, спричинених COVID-19. За результатами дослідження визначено зростання кількості засобів розміщення в докарантинний та їх зниження в післякарантинний період як у Харківській області, так і в Україні в цілому. Водночас порівняння показників темпів зростання КЗР дозволяє зробити висновок про більш високу стійкість підприємств Харківської області, ніж у середньому по Україні. У докарантинний період темпи зростання КЗР Харківської області відповідають або перевищують аналогічні показники по Україні. Так, упродовж 2018–2019 рр. в Україні кількість КЗР збільшилась на 2,2%, у Харківській області – на 9,0%; у тому числі готелів та аналогічних засобів розміщення в Україні – на 0,4%, у Харківській області – залишилась без змін; інших засобів розміщення в Україні – на 4,0%, у Харківській області – на 20,7%. Уведення карантинних заходів через COVID-19 негативно вплинуло на туристичні потоки, що знайшло відображення в показниках розвитку КЗР Харківської області та України в цілому. Загалом, у результаті аналізу інформації, наведеної на сайтах досліджуваних засобів розміщення, зроблено висновок про низький рівень поінформованості гостей про заходи, впроваджені в рамках запобігання поширенню COVID-19.

Ключові слова: засоби розміщення, розвиток, готельне господарство, криза, показники діяльності, пандемія.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-9-131-138>

Табл.: 6. **Бібл.:** 24.

Віннікова Вікторія Вікторівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування, Державний біотехнологічний університет (вул. Алчевських, 44, Харків, 61002, Україна)

E-mail: vinnikova_vv_07@meta.ua

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-0668-9617>

Віннікова Валентина Анатоліївна – доцент кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування, Державний біотехнологічний університет (вул. Алчевських, 44, Харків, 61002, Україна)

UDC 005.936-043.86(477.54)-044.372

JEL: L29; L83; L89; M21; Z31

Vinnikova V. V., Vinnikova V. A. Trends in the Development of Collective Accommodation in the Kharkiv Region in a Crisis

The carried out analysis of scientific papers showed that the issue of regional peculiarities of the development of collective accommodation facilities (CAF) in the crisis conditions caused by the COVID-19 pandemic did not find proper coverage, which justified the purpose and objectives of this study. The article examines the development of collective accommodation facilities in the Kharkiv region by carrying out a comparison of the main indicators of the related activities in the periods before and after the introduction of quarantine restrictions caused by COVID-19. According to the results of the study, an increase in the number of accommodation facilities in the post-quarantine period both in the Kharkiv region and in Ukraine as a whole is determined. At the same time, comparing the growth rates of the CAF allows to conclude that the enterprises of the Kharkiv region are more resilient than the average in Ukraine. In the period before the quarantine, the growth rate of the CAF of the Kharkiv region corresponds to or exceeds similar indicators in Ukraine. Thus, during 2018–2019 in Ukraine the number of CAF increased by 2.2%, in Kharkiv region - by 9.0%; including hotels and similar accommodation facilities in Ukraine – by 0.4%, in the Kharkiv region – remained unchanged; other accommodation facilities in Ukraine – by 4.0%, in the Kharkiv region – by 20.7%. The introduction of quarantine measures in the face of COVID-19 adversely affected tourist flows, which was reflected in the indicators of the development of the CAF of the Kharkiv region and Ukraine as a whole. In general, as a result of the analysis of the information provided on the sites of the researched accommodation facilities, a conclusion was made about the low level of informing guests about the measures implemented in the framework of preventing the spread of COVID-19.

Keywords: accommodation facilities, development, hotel industry, crisis, performance indicators, pandemic.

Tabl.: 6. **Bibl.:** 24.

Vinnikova Viktoriia V. – PhDs (Economics), Associate Professor of the Department of Management, Business and Administration, State Biotechnological University (44 Alchevskykh Str., Kharkiv, 61002, Ukraine)

E-mail: vinnikova_vv_07@meta.ua

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-0668-9617>

Vinnikova Valentyna A. – Associate Professor of the Department of Management, Business and Administration, State Biotechnological University (44 Alchevskykh Str., Kharkiv, 61002, Ukraine)

Пандемія COVID-19 вплинула на всі сфери господарської діяльності, спричинив зниження обсягів виробництва та реалізації продукції, погіршення фінансових результатів діяльності. Не-

гативні тенденції розвитку, зумовлені пандемією, відзначені також у сфері гостинності. За опублікованими даними, упродовж 2019–2020 рр. в Україні значно скоротилася кількість туроператорів та турагентів –

юридичних осіб (із 1797 од. у 2019 р. до 1561 од. у 2020 р.) [1], зменшилася чисельність туристів, обслугованих туроператорами та турагентами (з 6,1 млн осіб у 2019 р. до 2,4 млн осіб у 2020 р.) [1], знизилася капітальні інвестиції, спрямовані в заклади тимчасового розміщення та ресторанного господарства (з 2832,2 млн грн у 2019 р. до 1951,2 млн грн у 2020 р.) [2]. У складі суб'єктів сфери гостинності значна роль відведена закладам розміщення, стан і динаміка розвитку яких відображає потенціал туристичної індустрії, можливості збільшення туристичних потоків.

Аналіз публікацій свідчить про активність науковців щодо дослідження наслідків COVID-19 для економіки України загалом і підприємств індустрії гостинності зокрема. Науковці розглядають розвиток економіки України в умовах пандемії COVID-19, відзначаючи загальні проблеми та враховуючи зміни в різних секторах української промисловості [3], ризики українських товаровиробників [4], особливості інноваційного розвитку підприємств в умовах пандемії [5].

Питання функціонування підприємств сфери гостинності в умовах COVID-19 розглянуті в публікаціях, стосуються: основних тенденцій розвитку цієї сфери в умовах пандемії [6]; особливостей організації готелів в умовах пандемії [7; 8]; необхідності впровадження антикризових стратегій [9]; напрямів виходу готельних підприємств з кризи [10] та розвитку індустрії гостинності в цілому [11].

Методичні та практичні аспекти оцінки колективних засобів розміщення Харківської області наведено у працях [12–17]. У працях [12–17] наведено результати дослідження готельного господарства Харківського регіону за основними показниками, що відображають розвиток цього сегмента ринку. Так, у [12] наведено результати порівняльного аналізу кількості готелів та інших місць розміщення, кількості номерів, житлової площі, рентабельності операційної діяльності готелів і ресторанів в Україні та Харківській області [12, с. 193–194, 196]. У публікації [13] проведено аналіз кількості готелів і спеціалізованих засобів розміщення [13, с. 193], наведено результати структурної характеристики засобів розміщення та головні райони концентрації засобів розміщення в Харківському регіоні [13, с. 194]. У роботі [14] наведено основні показники розвитку готелів, туристичних потоків та обсягу реалізованих послуг у готельному господарстві Харківського регіону порівняно із загальнодержавними показниками [14, с. 629]. У працях [15–17] оцінювання розвитку готельного господарства Харківської області здійснено, враховуючи регіональні аспекти динаміки цього ринку.

Проведений аналіз публікацій [6–17] засвідчив, що питання регіональних особливостей розвитку колективних засобів розміщення (КЗР) у кризових умовах, спричинених пандемією COVID-19, не знайшло належного висвітлення, що зумовило мету та завдання цього дослідження.

Метою статті є дослідження розвитку колективних засобів розміщення Харківської області в умовах COVID-19. Для досягнення цієї мети проаналізовано зміну основних показників діяльності колективних засобів розміщення в Харківській області порівняно з показниками по Україні за 2018–2020 рр.; досліджено активність поінформування гостей про впровадження засобами розміщення заходів, спрямованих на запобігання поширенню COVID-19.

Засіб розміщення визначається як об'єкт, в якому регулярно або час від часу надається послуга з тимчасового розміщення [18]. Виділяють індивідуальні та колективні засоби розміщення, які відрізняються кількістю наданих місць і мають особливості щодо керівництва об'єктом і порядку оплати за послуги. Відповідно до ДСТУ 4527:2006 індивідуальним вважається засіб розміщення, в якому за плату або безоплатно надають обмежену кількість місць; у цьому випадку всі одиниці розміщення (кімната, житло) є незалежні та їх займають туристи або господарі, які використовують це житло протягом обмеженого проміжку часу як другий будинок для відпочинку; колективний – в якому надають місце для ночівлі в кімнаті чи іншому приміщенні, де кількість місць повинна перевищувати певний мінімум для груп осіб, більших ніж одна сім'я, а всі місця підлягають єдиному керівництву та оплаті відповідно до встановлених цін [18].

У даній роботі досліджено колективні засоби розміщення (КЗР) Харківської області, а саме: здійснено порівняння основних показників їх діяльності в періоди до та після впровадження карантинних обмежень, спричинених COVID-19. Дослідження здійснено з використанням статистичної інформації щодо колективних засобів розміщення в Україні у 2018, 2019 і 2020 рр. [19–21].

Динаміку колективних засобів розміщення Харківської області впродовж 2018–2020 рр. наведено в *табл. 1*.

Дані табл. 1 свідчать про зростання кількості засобів розміщення в докарантинний та їх зниження в післякарантинний період як у Харківській області, так і в Україні в цілому. Водночас порівняння показників темпів зростання КЗР дозволяє зробити висновок про більш високу стійкість підприємств Харківської області, ніж у середньому по Україні. У докарантинний період темпи зростання КЗР Харківської області відповідають або перевищують аналогічні показники по Україні. Так, упродовж 2018–2019 рр. в Україні кількість КЗР збільшилася на 2,2%, у Харківській області – на 9,0%; у тому числі готелів та аналогічних засобів розміщення в Україні – на 0,4%, у Харківській області – залишилася без змін; інших засобів розміщення в Україні – на 4,0%, у Харківській області – на 20,7%. Уведення карантинних заходів через COVID-19 негативно вплинуло на туристичні потоки, що знайшло відображення в показниках розви-

Динаміка колективних засобів розміщення в Харківській області та Україні за 2018–2020 рр.

Період	Кількість колективних засобів розміщення (юридичні особи)		У тому числі			
			Готелі та аналогічні засоби розміщення		Інші засоби розміщення	
	Абсолютне значення, од.	Темп зростання, %	Абсолютне значення, од.	Темп зростання, %	Абсолютне значення, од.	Темп зростання, %
В Україні						
2018	1591	–	789	–	802	–
2019	1626	102,2	792	100,4	834	104,0
2020	1337	82,2	728	91,9	609	73,0
У Харківській області						
2018	67	–	38	–	29	–
2019	73	109,0	38	100,0	35	120,7
2020	66	90,4	37	97,4	29	82,9

Джерело: складено за даними [19–21].

тку КЗР Харківської області та України в цілому. Однак темпи зниженні КЗР у Харківському регіоні менші, ніж у середньому по Україні. Так, якщо у 2020 р. порівняно з 2019 р. кількість КЗР, готелів та інших засобів розміщення по Україні зменшилася на –17,8%; –8,1%; –27,0% відповідно, то по Харківській області зменшення за вказаними видами КЗР становили: –9,6%; –2,6%; –17,1% відповідно.

Закриття кордонів та обмеження пересування між регіонами під час карантину у 2020 р. зумовило зменшення кількості осіб, що перебували в засобах розміщення. За результатами дослідження встановлено, що у 2020 р. порівняно з 2019 р. загальна чисельність осіб, що перебували в засобах розміщення України, скоротилась удвічі, у т. ч. чисельність іноземців зменшилася в 3,7 разу. Такі самі тенденції в цей період відзначено і по Харківській області. Разом із тим, показники динаміки кількості осіб, що перебували в засобах розміщення як загалом, так і в розрізі їх видів, по Харківській області більші, ніж по Україні в цілому (табл. 2).

Аналіз середньої місткості КЗР свідчить, що впродовж 2018–2020 рр. по Харківській області цей показник значно зменшився (112 місць у 2018 р., 101 місце – у 2020 р.) на фоні несуттєвих його змін по Україні в цілому (114 місць у 2018 р., 116 місць – у 2020 р.). Також відзначено різні тенденції щодо місткості засобів розміщення за їх видами. По Україні суттєве зменшення середньої місткості КЗР діагностовано за готелями й аналогічними засобами розміщення (з 230 місць у 2018 р. до 100 місць у 2020 р.), по Харківській області – за іншими закладами розміщування (зі 142 місць у 2018 р. до 123 місць у 2020 р.) (табл. 3).

Карантинні обмеження через COVID-19 призвели до зниження коефіцієнта використання місткості КЗР. Невисокі значення цього показника в до-

карантинний період, а саме 0,21 – по Харківській області, 0,30...0,31 – по Україні, після введення обмежувальних заходів зменшились і становили 0,15 та 0,20 – по Харківській області та Україні відповідно. За результатами аналізу коефіцієнта використання місткості встановлено особливості його динаміки за видами КЗР. Відзначено, що у 2020 р. порівняно з 2019 р. зниження використання місткості КЗР по Україні діагностовано як за сегментом готелів, так й інших засобів розміщування. Водночас по Харківській області суттєве зменшення значень вказаного показника відзначено тільки в сегменті готелів (з 0,26 у 2019 р. проти 0,13 – у 2020 р.), за іншими засобами розміщення коефіцієнт використання місткості було збережено (0,19 у 2019 р. і 0,18 – у 2020 р.) (табл. 4).

Функціонування закладів розміщення в кризових умовах, спричинених COVID-19, зумовлює особливості організації діяльності та управління ними. На це звертають увагу експерти, відзначаючи актуальність трансформації готельного бізнесу в напрямі оптимізації бізнес-процесів, упровадження штучного інтелекту, відкритих програмних інтерфейсів, доповненої реальності, використання голосових помічників, блокчейну, біометрії та розпізнавання осіб [22]. Вказані напрями розглядаються в контексті запобігання зниженню ділової активності колективних засобів розміщення та втрати ними ринкових позицій.

Враховуючи зазначене, у рамках дослідження колективних засобів розміщення Харківської області в умовах кризи проаналізовано активність поінформування гостей про впровадження ними (КЗР) заходів щодо запобігання поширенню COVID-19. Об'єктом дослідження обрано готелі та інші засоби розміщення Харкова та області, включені до реєстру свідоцтв про встановлення категорій [23] (табл. 5).

Динаміка чисельності осіб, що перебували в колективних засобах розміщення в Харківській області та Україні за 2018–2020 рр.

Період	Чисельність осіб, що перебували у КЗР		У тому числі			
			У готелях та аналогічних засобах розміщення		В інших засобах розміщення	
	Абсолютне значення, осіб	Темп зростання, %	Абсолютне значення, осіб	Темп зростання, %	Абсолютне значення, осіб	Темп зростання, %
Кількість осіб, що перебували у КЗР в Україні, усього						
2018	4826277	–	3747656	–	1078621	–
2019	4604935	95,4	3693556	98,6	911379	84,5
2020	2218583	48,2	1783885	48,3	434698	47,7
Кількість осіб, що перебували у КЗР в Харківській області						
2018	218535	–	184628	–	33907	–
2019	187204	85,7	154768	83,8	32436	95,7
2020	80153	42,8	62999	40,7	17154	52,9
Кількість іноземців, що перебували у КЗР в Україні, усього						
2018	798881	–	782880	–	16001	–
2019	812722	101,7	795482	101,6	17240	107,7
2020	218328	26,9	217378	27,3	950	5,5
Кількість іноземців, що перебували у КЗР у Харківській області						
2018	36037	–	34613	–	1424	–
2019	26205	72,7	25041	72,3	1164	81,7
2020	8322	31,8	8246	32,9	76	6,5

Джерело: складено за даними [19–21].

Динаміка середньої місткості колективних засобів розміщення в Харківській області та Україні за 2018–2020 рр.

Період	Колективні засоби розміщення (юридичні особи)		У тому числі			
			Готелі й аналогічні засоби розміщення		Інші засоби розміщення	
	Абсолютне значення, місць	Темп зростання, %	Абсолютне значення, місць	Темп зростання, %	Абсолютне значення, місць	Темп зростання, %
В Україні						
2018	114	–	230	–	133	–
2019	115	100,9	96	41,6	133	99,9
2020	116	100,9	100	104,2	136	101,7
У Харківській області						
2018	112	–	89	–	142	–
2019	107	95,6	89	99,8	127	89,3
2020	101	94,7	84	94,5	123	97,4

Джерело: складено за даними [19–21].

Відзначимо, що з початком пандемії вірусу COVID-19 колективні заклади розміщення організували роботу з урахуванням установлених обмежувальних заходів [24]. Разом із цим у результаті аналізу інформації, наведеної на сайтах досліджуваних засо-

бів розміщування, зроблено висновок про низький рівень поінформування гостей про заходи, впроваджені в рамках запобігання поширенню COVID-19. На сайтах готелів, які досліджені, здебільшого наведена загальна інформація про готель, його розташу-

Динаміка використання місткості колективних засобів розміщення в Харківській області та Україні за 2018–2020 рр.

Період	Колективні засоби розміщення (юридичні особи)		У тому числі			
			Готелі й аналогічні засоби розміщення		Інші засоби розміщення	
	Абсолютне значення, коефіцієнт	Темп зростання, %	Абсолютне значення, коефіцієнт	Темп зростання, %	Абсолютне значення, коефіцієнт	Темп зростання, %
В Україні						
2018	0,31	–	0,28	–	0,36	–
2019	0,30	96,8	0,27	96,4	0,33	91,7
2020	0,20	66,7	0,17	63,0	0,25	75,8
У Харківській області						
2018	0,21	–	0,26	–	0,14	–
2019	0,21	100,0	0,26	100,0	0,19	135,7
2020	0,15	71,4	0,13	50,0	0,18	94,7

Джерело: складено за даними [19–21].

Таблиця 5

Колективні засоби розміщення Харківської області

№ з/п	Назва об'єкта туристичної інфраструктури, якому видано свідоцтво	Встановлена категорія	Термін дії свідоцтва
1	Готель «Park Hotel»	Чотири зірки	20.12.2017–20.12.2020
2	Готель «KALYNA»	Три зірки	14.06.2018–14.06.2021
3	Готель «Немо»	П'ять зірок	19.10.2018–19.10.2021
4	Готель «Національ»	Три зірки	25.03.2019–25.03.2022
5	Санаторій «Високий»	Одна зірка	25.03.2019–25.03.2022
6	Готель «Меркурій»	Чотири зірки	19.04.2019–19.04.2022
7	Готель «Аврора»	Чотири зірки	19.04.2019–19.04.2022
8	Готель «Харків»	Чотири зірки	21.05.2019–21.05.2022
9	Готель «IRIS ART HOTEL»	Чотири зірки	21.05.2019–21.05.2022
10	Готель «Надія»	Чотири зірки	12.06.2019–12.06.2022
11	Готель «Космополіт»	Чотири зірки	12.07.2019–12.07.2022
12	Готель «Рейкарц Харків»	Три зірки	19.08.2019–19.08.2022
13	Готель «Харків Палац»	П'ять зірок	10.10.2019–10.10.2022
14	Готель «Місто»	П'ять зірок	10.10.2019–10.10.2022
15	Готель «Superior»	П'ять зірок	10.10.2019–10.10.2022

Джерело: складено на основі [23].

вання, опис номерів, перелік зручностей, ціни, відгуки гостей (табл. 6).

Водночас заходи щодо запобігання поширенню COVID-19 у більшості проаналізованих засобів розміщення не представлені. Із 15 досліджених засобів розміщення Харківської області тільки на одному сайті (готелю «Рейкарц Харків») наведено інформацію щодо прийнятих заходів безпеки в умовах COVID-19 для гостей, партнерів і співробітників.

ВИСНОВКИ

Результати проведених досліджень підтвердили негативний вплив COVID-19 на розвиток засобів розміщення. Разом із тим порівняльний аналіз показників розвитку колективних засобів розміщення засвідчив більш високі показники по Харківській області порівняно із середніми їх значеннями по Україні. У результаті аналізу кількості колективних засобів розміщення, чисельності осіб, які перебували в них,

Інформація на сайтах КЗР Харківської області

№ з/п	Назва об'єкта	Джерело	Інформація на сайті
1	Готель «Park Hotel»	https://park-hotel.com.ua/ua/pro-nas	Головна, про нас, номери, послуги, відгуки, контакти, інше
2	Готель «KALYNA»	https://kalynahotel.com.ua/	Про готель, номери, фотогалерея, інше
3	Готель «Немо»	https://kharkov.nemohotels.com/uk/	Готель, номери та ціни, акції, Kids club, конференц-сервіс, інше
4	Готель «Національ»	https://national-hotel-kharkiv.hotelmix.com.ua/	Загальний опис, зручності, номери, розташування, відгуки
5	Санаторій «Високий»	http://ukrzdrav.com/	Головна, про нас, наші санаторії, фотогалерея, ціни, новини, корисна інформація, контакти
6	Готель «Меркурій»	https://ua.mercury-hotel.com.ua/	Номерний фонд, послуги, спілкування та відгуки
7	Готель «Аврора»	https://aurora-hotel.phnr.com/ua/about	Про готель, номери, заходи, віртуальний тур, фотогалерея
8	Готель «Харків»	https://www.hotel.kharkov.com/	Бронювання, перегляд номерів
9	Готель «IRIS ART HOTEL»	https://irishotel.com.ua/special/	Головна, номери, послуги, спеціальні пропозиції
10	Готель «Надія»	https://nadia-hotel.com.ua/	Про нас, готель, ціни, послуги, спеціальна пропозиція, інше
11	Готель «Космополіт»	https://www.cosmopolithotel.com.ua/	Про нас, готель, номери, контакти, інше
12	Готель «Рейкарц Харків»	https://reikartz.com/ru/hotels/kharkov/ https://reikartz.com/uk/rules/reikartz-covid-free/	Про нас, готель, номери, контакти, інше; наведено інформацію щодо прийнятих заходів безпеки в умовах COVID-19 для гостей, партнерів і співробітників (Reikartz COVID Free)
13	Готель «Харків Палац»	https://kharkiv-palace.com/	Про готель, новини, номери, інше
14	Готель «Місто»	https://misto-hotel.com/	Головна, номери, послуги, інше
15	Готель «Superior»	https://www.superiorresort.com/gotel/	Номери, послуги акції, інше

середньої місткості та коефіцієнтів використання місткості колективних засобів розміщення встановлено, що у 2018–2020 рр. показники розвитку колективних засобів розміщення Харківської області відповідають або перевищують аналогічні показники по Україні. Враховуючи негативний вплив пандемії COVID-19 на показники діяльності засобів розміщення, досліджено сайти компаній, у результаті чого зроблено висновок про низьку активність готелів щодо поінформування гостей про заходи, впроваджені в рамках запобігання поширенню COVID-19. ■

ЛІТЕРАТУРА

- Туристична діяльність в Україні у 2020 році / Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
- Капітальні інвестиції за видами економічної діяльності за 2010–2020 рр. / Державна служба статистики України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2013/ibd/ibd_rik/ibd_u/ki_rik_u_e_bez.htm
- Кулицький С. Проблеми розвитку економіки України, обумовлені пандемією коронавірусу COVID-19 у світі, та пошук шляхів їх розв'язання (Закінчення. Початок див. у № 8). *Україна: події, факти, коментарі*. 2020. № 9. С. 47–53. URL: http://www.nbuv.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=4889:otsinka-perspektiv-rozvitku-ukrajinskoji-ekonomiki-v-umovakh-pandemiji-covid-19&catid=8&Itemid=350
- Федулова І., Джулай М. Економічні наслідки пандемії COVID-19 для підприємств України. *Вісник Київського національного торговельно-економічного університету*. 2020. № 4. С. 74–91. DOI: [http://doi.org/10.31617/visnik.knute.2020\(132\)06](http://doi.org/10.31617/visnik.knute.2020(132)06)
- Тимків А. О. Вектори розвитку економіки України в умовах «touchless ecomoty». *Бізнес Інформ*. 2020. № 6. С. 49–55. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-6-49-55>
- Дишкантюк О. В., Потьомкін Л. М., Власюк К. В. Індустрія гостинності та туризму в умовах COVID-19: світова практика та українські реалії. *Причорномор-*

- ські економічні студії. 2021. Вип. 61. С. 11–17.
DOI: <https://doi.org/10.32843/bses.61-2>
7. Щацька З. Я., Шевель А. А. Організація роботи підприємств готельної сфери в умовах пандемії COVID-19. *Ефективна економіка*. 2020. № 10.
DOI: [10.32702/2307-2105-2020.10.51](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.10.51)
 8. Беляєва С. С., Куракін О. Б., Бишовець Л. Г. Організаційно-економічні аспекти якості послуг готелів і закладів розміщення під час пандемії на COVID-19. *Збірник наукових праць ЧДТУ. Серія «Економічні науки»*. 2020. Вип. 57. С. 54–61.
DOI: <https://doi.org/10.24025/2306-4420.0.57.2020.206385>
 9. Чаркіна Т. Ю., Марценюк Л. В., Задоя В. О., Пікуліна О. В. Стратегічні напрями управління готельно-ресторанним бізнесом в умовах кризи. *Економіка та держава*. 2021. № 2. С. 19–23.
DOI: [10.32702/2306-6806.2021.2.19](https://doi.org/10.32702/2306-6806.2021.2.19)
 10. Корж Н. В., Онишук Н. В. Вплив пандемії COVID-19 на готельну галузь. *Економічний простір*. 2020. № 156. С. 140–143.
DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/156-25>
 11. Тарасюк Г. М., Чагайда А. О., Соколовська І. О. Перспективні напрями розвитку готельного бізнесу для забезпечення фінансової стабільності індустрії гостинності України. *Причорноморські економічні студії*. 2020. Вип. 55-2. С. 17–24.
DOI: <https://doi.org/10.32843/bses.55-22>
 12. Волковська Я. В. Проблеми розвитку готелів і ресторанів в Україні та Харківській області. *Бізнес Інформ*. 2015. № 10. С. 192–197. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2015-10_0-pages-192_197.pdf
 13. Подлепіна П. О., Євтушенко О. В., Чуєнко І. А. Сучасний стан та перспективи розвитку готельного господарства в Харківській області. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм»*. 2017. Вип. 6. С. 191–197.
 14. Радіонова О. М., Тімакова Г. В. Аналіз сучасного стану готельного бізнесу в Харківському регіоні. *Економіка та суспільство*. 2018. Вип. 14. С. 626–631. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/14_ukr/89.pdf
 15. Кондратенко Н. О., Оболенцева Н. В. Аналіз сучасного стану та тенденцій розвитку готельного бізнесу в регіонах України. *Проблеми економіки*. 2019. № 4. С. 72–80.
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2019-4-72-80>
 16. Романуха О. М., Халілова-Чуваєва Ю. А., Хаврова К. С., Коваленко О. С. Динаміка розвитку індустрії гостинності в Україні на прикладі готельно-ресторанної галузі. *Економіка та держава*. 2021. № 2. С. 42–46.
DOI: [10.32702/2306-6806.2021.2.42](https://doi.org/10.32702/2306-6806.2021.2.42)
 17. Завідна Л. Д. Готельний бізнес: стратегії розвитку : монографія. Київ : КНТЕУ, 2017. 600 с.
 18. ДСТУ 4527:2006. Послуги туристичні. Засоби розміщення. Терміни та визначення. URL: <https://uhra.com.ua/wp-content/uploads/2021/02/ДСТУ-4527.pdf>
 19. Колективні засоби розміщування в Україні (юридичні особи, відокремлені підрозділи юридичних осіб) у 2018 р. URL: https://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2019/tyr/kol_zas_ukr/arch_kol_zas_ukr.htm
 20. Колективні засоби розміщування в Україні (юридичні особи, відокремлені підрозділи юридичних осіб) у 2019 р. https://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2019/tyr/kol_zas_ukr/arch_kol_zas_ukr.htm
 21. Колективні засоби розміщування в Україні (юридичні особи, відокремлені підрозділи юридичних осіб) у 2020 р. https://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2020/tyr/kol_zas_ukr/arch_kol_zas_ukr.htm
 22. Берещак В. Як COVID-19 змінить готельний бізнес в Україні // *Ексклюзив*. 15.04.2020. URL: <https://thepage.ua/ua/exclusive/sho-stanetsya-z-gotelyamicherez-koronavirus>
 23. Реєстр свідоцтв про встановлення категорій готелям та іншим об'єктам, що призначаються для надання послуг з тимчасового розміщення (проживання), виданих Мінекономрозвитку / Міністерство економіки України. URL: <https://data.gov.ua/dataset/ff8f65a4-676e-44c8-8f5e-d3553e2a009f>
 24. Постанова Кабінету Міністрів України «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19» від 11 березня 2020 року № 211. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/211-2020-п#Text>

REFERENCES

- Bereshchak, V. "Yak COVID-19 zminyt hotelnyi biznes v Ukraini" [How COVID-19 Will Change the Hotel Business in Ukraine]. *Eksklyuzyv*. April 15, 2020. <https://thepage.ua/ua/exclusive/sho-stanetsya-z-gotelyamicherez-koronavirus>
- Bieliaieva, S. S., Kurakin, O. B., and Byshovets, L. H. "Orhanizatsiino-ekonomichni aspekty yakosti posluh hoteliv i zakladiv rozmishchennia pid chas pandemii na COVID-19" [Organizational and Economic Aspects of the Quality of Services of Hotels and Accommodation Facilities during the Pandemic at COVID-19]. *Zbirnyk naukovykh prats ChDTU. Seriiia «Ekonomiczni nauky»*, no. 57 (2020): 54-61.
DOI: <https://doi.org/10.24025/2306-4420.0.57.2020.206385>
- Charkina, T. Yu. et al. "Stratehichni napriamy upravlinnia hotelno-restorannym biznesom v umovakh kryzy" [Strategic Directions of Hotel and Restaurant Business Management in the Conditions of Crisis]. *Ekonomiczna ta derzhava*, no. 2 (2021): 19-23.
DOI: [10.32702/2306-6806.2021.2.19](https://doi.org/10.32702/2306-6806.2021.2.19)
- "DSTU 4527:2006. Posluhy turystychni. Zasoby rozmishchennia. Terminy ta vyznachennia" [DSTU 4527:2006. Tourist Services. Accommodation Facilities. Terms and Definitions]. <https://uhra.com.ua/wp-content/uploads/2021/02/ДСТУ-4527.pdf>
- Dyshkantiuk, O. V., Potyomkin, L. M., and Vlasiuk, K. V. "Industriia hostynnosti ta turyzmu v umovakh COVID-19: svitova praktyka ta ukraïnski realii" [Hospitality and Tourism Industry in the Conditions of COVID-19: World Practice and Ukrainian Realities]. *Prychornomorski ekonomichni studii*, no. 61 (2021): 11-17.
DOI: <https://doi.org/10.32843/bses.61-2>
- Fedulova, I., and Dzhulai, M. "Ekonomiczni naslidky pandemii COVID-19 dlia pidpriemstv Ukrainy" [Economic Consequences of the COVID-19 Pandemic for Ukrainian Enterprises]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnogo torhovelno-ekonomichnogo universytetu*, no. 4 (2020): 74-91.
DOI: [http://doi.org/10.31617/visnik.knute.2020\(132\)06](http://doi.org/10.31617/visnik.knute.2020(132)06)

- "Kapitalni investytsii za vydamy ekonomichnoi diialnosti za 2010-2020 rr." [Capital Investments by Types of Economic Activity for 2010-2020]. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2013/ibd/ibd_rik/ibd_u/ki_rik_u_e_bez.htm
- "Kolektyvni zasoby rozmishchuvannia v Ukraini (iurydychni osoby, vidokremeni pidrozdily iurydychnykh osib) u 2018 r." [Collective Accommodation in Ukraine (Legal Entities, Separate Divisions of Legal Entities) in 2018]. https://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2019/tyr/kol_zas_ukr/arch_kol_zas_ukr.htm
- "Kolektyvni zasoby rozmishchuvannia v Ukraini (iurydychni osoby, vidokremeni pidrozdily iurydychnykh osib) u 2019 r." [Collective Accommodation in Ukraine (Legal Entities, Separate Divisions of Legal Entities) in 2019]. https://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2019/tyr/kol_zas_ukr/arch_kol_zas_ukr.htm
- "Kolektyvni zasoby rozmishchuvannia v Ukraini (iurydychni osoby, vidokremeni pidrozdily iurydychnykh osib) u 2020 r." [Collective Accommodation in Ukraine (Legal Entities, Separate Divisions of Legal Entities) in 2020]. https://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2020/tyr/kol_zas_ukr/arch_kol_zas_ukr.htm
- Kondratenko, N. O., and Obolentseva, N. V. "Analiz suchasnoho stanu ta tendentsii rozvytku hotelnoho biznesu v rehionakh Ukrainy" [Analysis of the Current State of and Trends in the Development of the Hotel Industry in Regions of Ukraine]. *Problemy ekonomiky*, no. 4 (2019): 72-80.
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2019-4-72-80>
- Korzh, N. V., and Onyshchuk, N. V. "Vplyv pandemii COVID-19 na hotelnu haluz" [Impact of the COVID-19 Pandemic on the Hotel Industry]. *Ekonomichnyi prostir*, no. 156 (2020): 140-143.
DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/156-25>
- Kulytskyi, S. "Problemy rozvytku ekonomiky Ukrainy, obumovleni pandemiieiu koronavirusu COVID-19 u sviti, ta poshuk shliakhiv yikh rozviazannia" [Problems of Economic Development of Ukraine Caused by the Pandemic of Coronavirus COVID-19 in the World, and the Search for Ways to Solve Them]. *Ukraina: podii, fakty, komentari*, no. 9 (2020): 47-53. http://www.nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=4889:otsinka-perspektiv-rozvitku-ukrajinskoji-ekonomiki-v-umovakh-pandemiji-covid-19&catid=8&Itemid=350
- [Legal Act of Ukraine] (2020). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/211-2020-п#Text>
- Podliepina, P. O., Yevtushenko, O. V., and Chuienko, I. A. "Suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku hotelnoho gospodarstva v Kharkivskii oblasti" [Current State and Prospects of Hotel Development in Kharkiv Region]. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu imeni V. N. Karazina. Seriiia «Mizhnarodni vidnosyny. Ekonomika. Krainoznavstvo. Turyzm»*, no. 6 (2017): 191-197.
- "Reiestr svidotstv pro vstanovlennia katehorii hoteliam ta inshym obiekтам, shcho pryznachaiutsia dlia nadannia posluh z tymchasovoho rozmishchennia (prozhyvannia), vydanykh Minekonomrozvytku" [Register of Certificates on the Establishment of Categories of Hotels and Other Facilities Intended for the Provision of Temporary Accommodation (Accommodation), Issued by the Ministry of Economic Development]. Ministerstvo ekonomiky Ukrainy. <https://data.gov.ua/dataset/ff8f65a4-676e-44c8-8f5e-d3553e2a009f>
- Radionova, O. M., and Timakova, H. V. "Analiz suchasnoho stanu hotelnoho biznesu v Kharkivskomu rehioni" [Analysis of the Current State of the Hotel Business in the Kharkiv Region]. *Ekonomika ta suspilstvo*, iss. 14 (2018): 626-631. https://economyandsociety.in.ua/journals/14_ukr/89.pdf
- Romanukha, O. M. et al. "Dynamika rozvytku industrii hostynnosti v Ukraini na prykladi hotelno-restoranno haluzi" [Dynamics of Development of the Hospitality Industry in Ukraine on the Example of the Hotel and Restaurant Industry]. *Ekonomika ta derzhava*, no. 2 (2021): 42-46.
DOI: [10.32702/2306-6806.2021.2.42](https://doi.org/10.32702/2306-6806.2021.2.42)
- Shchatska, Z. Ya., and Shevel, A. A. "Orhanizatsiia roboty pidpriemstv hotelnoi sfery v umovakh pandemii COVID-19" [Organization of Work of Hotel Enterprises in the Conditions of pandemic COVID-19]. *Efektivna ekonomika*, no. 10 (2020).
DOI: [10.32702/2307-2105-2020.10.51](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.10.51)
- "Turystychna diialnist v Ukraini u 2020 rotsi" [Tourist Activity in Ukraine in 2020]. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. <http://www.ukrstat.gov.ua/>
- Tarasiuk, H. M., Chahaida, A. O., and Sokolovska, I. O. "Perspektyvni napriamy rozvytku hotelnoho biznesu dlia zabezpechennia finansovoї stabilnosti industrii hostynnosti Ukrainy" [Perspective Directions of Hotel Business Development to Ensure Financial Stability of the Hospitality Industry of Ukraine]. *Prychornomorski ekonomichni studii*, no. 55-2 (2020): 17-24.
DOI: <https://doi.org/10.32843/bses.55-22>
- Tymkiv, A. O. "Vektory rozvytku ekonomiky Ukrainy v umovakh «touchless economy»" [The Development Vectors of Ukrainian Economy in the Conditions of «Touchless Economy»]. *Biznes Inform*, no. 6 (2020): 49-55.
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-6-49-55>
- Volkovska, Ya. V. "Problemy rozvytku hoteliv i restorani v Ukraini ta Kharkivskii oblasti" [Problem of the Development of Hotels and Restaurants in Ukraine and Kharkiv Region]. *Biznes Inform*, no. 10 (2015): 192-197. https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2015-10_0-pages-192_197.pdf
- Zavidna, L. D. *Hotelnyi biznes: stratehii rozvytku* [Hotel Business: Development Strategies]. Kyiv: KNTEU, 2017.